

У 829

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ.

БРОЈ 8

БЕОГРАД - АВГУСТА 1933

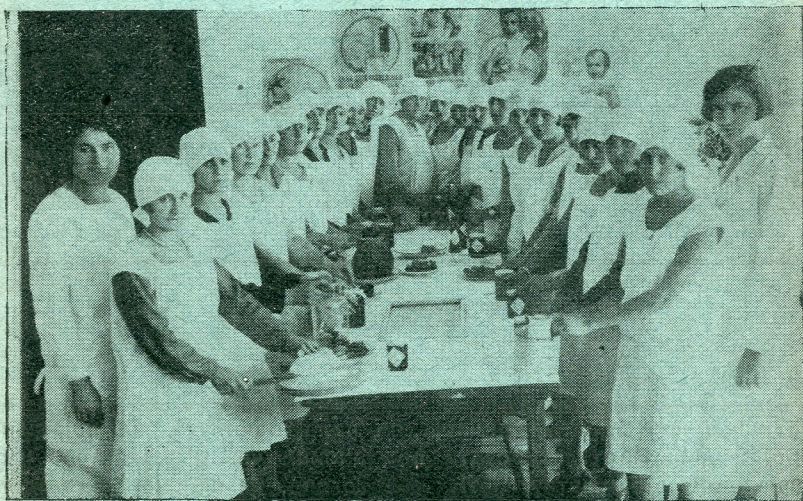
ГОДИНА I

СЕЉАНКА

ЛИСТ ЗА ПРОСВЕЂИВАЊЕ ЖЕНЕ НА СЕЛУ

Уредник

ДАРИНКА ЛАЦКОВИЋЕВА

Домаћички течај у Књажевцу за варошанке, отворен од стране Женског Покреша.

БЕОГРАД

Штампарија „Скерлић“ — М. К. Цветковића — Краљице Наталије 12 — Телефон бр. 20-732

9 3 3

САДРЖАЈ:

Суд девојачки. — Ковиљка знаде шта је сироче. — Пијанчева жена — Свршене ученице дом. школе на приморју. — Како треба брати воће. — Мува. — Само рогове. — Наша кухиња. — Наша писма — Народне шаре — Буквар.

Претшлаћуј се на Сељанку, јер је то једини лист који је намењен сељанци, право је да и она има свој лист, који ће јој много кориснији.

Годишња претплата 24 динара, за пола године 12 дин. поједини број 2 дин. Претплату слати поштанским чеком бр. 56.440 или упутницом уредништву СЕЉАНКЕ еоград, Балканска 9 III спрат.

СЕЉАНКА

ЛИСТ ЗА ПРОСВЕЂИВАЊЕ ЖЕНЕ НА СЕЛУ

Ивлази почетком сваког месеца. - Годишња претплата 24 дин
Поједини број 2— динара.

Власник и уредник

Даринка Лацковићева

Балканска улица број 9.

Телефон број 22-708. — Поштански чек 56.440.

Суд дјевојачки

Ђевојке су бостан посадиле
Око ана и око амама,
У бостану три софе садиле:
Једну софу црвен гарофиља,
Другу софу ситна босиока,
Трећу софу румене ружице.
Наврати се момче нежењено,
Ђевојкама бостан погазио.
Љуто куну лијепе ђевојке,
Ко је њима бостан погазио,
Међу собом младе вијећале:
Да иштемо свилу по везијах,
И ибришим конце по терзијах,
Да сплетемо мрежу племениту,
Да запнемо около амама,
Не бил смо га жива уфатиле.
Како рекле, тако учиниле:
Заискаше свилу по везиљах
И ибришим конце по терзијах,
Саплетоше мрежу племениту,
Запеше је около амама,
Пак је њима Бог и срећа дала,
Уфатише оно момче младо,
Што је њима бостан погазио.

Међу собом вијећ учиниле.
 Којом ће га смрти уморити:
 Једна вели: Да га закољемо?,
 Друга вели: Да га утопимо
 Трећа вели: Да га убијемо.
 Ал' говори јадно момче младо:
 Нијесам јагње, да ме закољете
 Нит сам риба, да ме утопите
 Нит сам змија, да ме убијете
 Нег' сам јунак, да ме објесите,
 О злу дрву, ђевојчину грлу.

Бук Стеван Караџић

Ковиљка знаде, шта је сироче

(Приповешка по народној песми.)

Наступили тешки дани. Глад и невоља притисли земљу и народ. Скупоћа велика: само ока брашна, па тридесет динара.

У те мучне дане рани мајка два нејака сина — један је Вид, а други Давид. Мајка их је ранила па и одранила, те деца дорасту до женидбе. Сретни синци још сретније мајке задобише красне, верне душе: Виду дадоше Винку, а Давиду Ковиљку.

Винка и Ковиљка — две миле јетрвице љубе се као две сестрице, а пазе се као голубице. Мајка их гледа па их благосиља; синови их милују, па су пресретни.

Тако дани брзо нестају, те ево и четврте године. Сретне јетрвице обрадоваше своје војне најмилијим даром — обдарише их свака мушким чедом: Винка роди Мирка, а Ковиљка Маринка.

Но не прође ни подруг године, а навале жалосни дани. Сиротица Винка допаде тешке боље, те је клонула у болну постељицу. Свима голем терет на срцу, а Виду и одвише. Види већ и Винка, да јој ваља мрети. Она дозове своју драгу јетрвицу Ковиљку, посади је уза се, и почне јој тужно да беседи:

„Ковиљка, јетрвице драга! Болна сам и одвише, мрети се мора. Терет ми је растати се од вас, али и сувише од мога нејаког Мирка. Он ће да ми остане сироче. Ковиљка, душо, аманет ти тог сирочета мога. Љубећи те, секо, у чело и лице, преклињем те: пази на моје сироче, мога Мирка јединца!

„Кад одломиш бела лепца твоме Маринку, не заборава, секо, ни мога Мирка. Али њему додај само корицу од леба, нек се знаде, да је Мирко сироче.

„Кад Маринку срежеш белу кошуљицу, моме Мирку закупи само траљицу. — О светој недељици изаћи ћеш, сестро међу друге на улицу. Твога синчића посади на мајчино крило, а моје сироче спусти код тебе на земљу — јер то и приличи ономе, који своје мајке нема.

Сијнуће вам, Ковиљка драга, и лепо васкрсење. Сва ће деца да се заодену у ново руво. Ти секо, крој Маринку руво какво лепше знадеш. Ал' мога Мирка заодени у чисто црно руво. А кад пошећеш у свету богомољу, ти понеси Маринка твога на руци. Али не остави, сејо, ни мога Мирка — њега поведи за руку уза се. Чини тако, драга моја Ковиљка нек се знаде, да је мој Мирко сироче — да он своје мајке нема.“

То једва изусти невестица Винка, па се растаде с душом. А добра Ковиљка врисну и проли сузе жалости као за рођеном сестром. Сиротицу Винку лепо покопаше и ожалише.

Али Ковиљка је срца милостива. Она је од малоће и сама сиротовала, па најбоље знаде, шта је сиротинство. Добра стрина примила је сироче Мирка у аманет.

Али када деци бела лепца ломи, прво пружи Мирку, па онда Маринку. О светој недељици седне Ковиљка на улици међу друге. Али ће свагда посадити Мирка на крило, а Маринка на земљу уза се.

Дође и лепо васкрсење. Кроји Ковиљка деци руво красно — све чисти скерлет и зелену свилу али какво Мирку, тако и Маринку. А кад пође у свету богомољу, води их Ковиљка обоје: Мирка за једну ручицу, а Маринка за другу.

Народ гледа милостиву стрину, Ковиљку — гледа,
па јој се диви, а овако је благосиља:

„Ој Ковиљка, колена Адамско!
Проста душа твојих родитеља,
Који су те породили мудру,
Мед туђу л' те браћу оправили,
Те ти знадеш, шта је сиротинство!“

Тако је Ковиљка ранила и од зла бранила децу до седамнест година. А кад дође осамнаесто лето, стаде се купити по краљевој земљи војска. Где год је у кући до четири мушке главе, ту узима по тројица. Где су двојица, онде обојицу, а где један, не оставља ни оног једног.

Тако се зареди по целој краљевини, те ред дође и на Ковиљчине дворе. Заповест је: да пођу обојица и Маринко и сироче Мирко.

Мајка их је лепо оправила на цареву војску. А поносни детићи одоше љути бојак бити. Уљегоше обојица у прву ватру, у кржаве редове убојитих делија. Али из те прве ватре пуче прва пушка — пуче пуста, те уби јадна сина — јединца Маринка. Сад остаде у краљевој војсци сам Мирко — остаде без брата као откр'ана грана.

Мирко је војевао пуних девет година. Настаде већ и десета, а војна се прекиде. Тужан Мирко враћа се белом двору — враћа се својој стрини, кукавици сињој. Стару је стрину затекао код двора. Поштивао је као вредан синак предобре мајке.

Ранио је сиротицу Мирку,
Ранио је и саранио је,
Ка но своју баш рођену мајку,
Како ваља и Бог заповеда.

Пијанчева жена.

— Наставак —

Прекјуче ми је искао венчани прстен да га види. Знала сам зашто га иште, али сам му га ипак скинула с прста и, без речи, дала. Мислила сам попиће га као и други мој на- кит. Преварила сам се. Поклонио га је својој последњој ми- лосници, са змијским, подругљивим очима. Сам јој га је на- вукао на прст и заручио се с њоме, поред мене живе и вен- чане. Са мном је хтео да за свагда прекине, јер му нисам више могла да доста дајем за развратан живот. Измислили су паклени план како да ме се отресу. Договорили су се да ми дођу у кућу и да ми ту плъусну у лице да су се верили. Хтели су да ме до земље понизе и да и последњи живац у мени узбуди, да поманитам и излетим из ове куће, да би они извели оно што су, у својој поквареној души, сковали.

Рачун им је био заиста изврстан! Ја бих, у свом страш- ном болу и очајању, и учинила оно што су они желели. Али се десило нешто што нису предвидели. Док су они, целу суботу и недељу, проводили у пићу и блуду, мени је дошла у походе моја стара и добра мати. Срце ју је болело увек за својом јединицом и она је уздасима, плачем и тугом уми- лостивила тврдо срце мога оца да ми опрости и да ми от- вори врата своје богате куће. Мати ме је у сузама молила и преклињала да оставим овог развратног човека и да се од њега развенчам — за новац би пристао тај бедник врло радо на развенчање — и да с годинама нађем нову срећу на овом свету. Онда би се и оне две старе душе лакше растале с душом и мирније легле у гроб. Увиђала сам да моја сирота мати има право. Осећала сам да јој је свака реч златна, али мој понос, мој луди понос и овог пута се испречио и разо- рио ми је срећу, која ми се у даљини указивала. Тај мој про- клети понос није ми допуштао да признам своју погрешку и да послушам глас памети и љубави, који је долазио из уста моје добре матере. Ја сам стегла своје срце, затворила очи пред истином и својој матери хладно река: „Ја сам сретна и задовољна у овој кући.“ Кад је моја мати видела да, ни плач, ни преклињање, ни разлози, не помажу и да не може сломити моју упорност, скупила се, сиротица и скрушено вратила кући.

Да моја мати није јуче била код мене и да јој, из по- носа, нисам била рекла да јој се никада нећу вратити, ја бих зацело учинила онако као што је мој несретник муж и ње- гова милосница желела. Али ја сам себи јуче затворила пут у родитељски дом и зато сам се морала и даље патити на овом огњишту.

И када су се њих двоје напитих, загрљених са свира- чима, појавили пре пола сата у овој соби, где сам ја горке

сузе лила и тешке уздахе низала, они су нашли сасвим друго створење него што су се надали. Они су ми дрско објавили своје верење и показивали ми своје вереничко прстење. Они су држали да ћу ја осетити страшно понижење, којим су ме удостојили у мојој рођеној кући; да ћу се разјарити, презрети их и оставити да ликују. У мени је крв узаврела, моје тело је дрхтало, љутина ме је обузимала до лудила, али сам се уздржавала од сваког покрета и сваке речи. Они су ми се смејали, вређали ме, слали кући; они су се, без стида и срама, грлили и љубили преда мном, али ја сам их само презриво гледала и задржавала бес и очајање, које је у мени кипело и памет помрачавало. Али кад су ме се дотакли и хтели да изгурају из моје собе, из моје куће, ја сам одјурила у кухињу, дохватила овај велики нож и, без речи, са дивљом снагом зарила нож у срце онога, који је убио моје срце, моју младост, моју срећу и све што сам имала на овом свету. Сву снагу својих дугогодишњих болова, понижења и патњи, сручила сам једним једним замахом овога ножа у његово покварено срце, које није имало никакве милости према мени. Несретник је онемео и стао за часак, затим се почео колебати и тетурати, пошао је два три корака и срушио се у кухињу мртав на тле. Млаз крви који му је куљао из отровног срца начивио је црвену, стаклену локву крај њега. Милосница се, у први мах, скаменила, али кад је видела да јој се милосник не диже и не одазива, клисну кучка, и изгуби се. За њом се ишуњаше и господа свирачи, отрежњени, у трену ока, од страхоте коју им је моја очајна рука пред очи дочарала.

* * *

И сад, ево, ту пред вама стојим и молим вас да ми кажете да ли да се кајем што сам једном пијанцу и блуднику угасила живот онда, када је он мој живот давно пре тога растровао и убио, или да поносито станем пред своје земаљске судије и да им кажем: Господо, благословите руку која је имала смелости да суди у ваше име, једном страшном грешнику, једном пијанцу, коцкару и блуднику, који је убио срећу и живот своје јадне деце, и који је, својим одвратним животом, заслужио да се за навек избаци из честитог друштва, да га не отрује? Реците, шта да радим: да се кајем и бијем у прса, или да се држим правденим осветником небројних жена патница и патничке деце, које су имале ту грдну несрећу, да су им мужеви и очеви били пијанци, коцкари и блудници? Ви не одговарате. Добро. Зацело вас је мој страшни удес потресао и не да вам да приберете мисли и доћете до речи. Но није толико од значаја шта људи мисле о нама. Најзначајније је шта мисли о нама наша савест. А моја савест је чиста и мирна. Идем да покупим своју престрављену дечицу по суседству и да их пошаљем својим ста-

рим и несретним родитељима на чување и старање, а ја идем пред земаљски суд да ми суди и да паднем ничице пред свог благог Творца, који најбоље зна какве сам огромне и страшне муке и патње поднела у овој проклетој кући, у овом земаљском паклу.

Dr. Лаза Марковић

К Р А Ј

Пијаца у Дебру

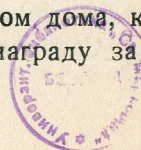

Свршене ученице Домаћичке Школе на приморју

(завршетак)

За тим је г. Д-р Собал свакој ученици дао дивну киту цвећа са рузмарином, свака се закитила прекрасним каранфилима и ружама и чувале то цвеће целим путем, јер су хтеле да га осуше и оставе као лепу успомену на Сеоце и њихове добре пријатеље. Кад је лађа била спремна за полазак (јер смо имали засебну лађу по наређењу адмирала гос. Прице) настао је један плач опет дирљиво праштање са господ. Грујићем и госпођом Цакићком управитељицом дома, која је материнску љубав пружала девојкама. Као награду за њену

љубав и предусретљивост деца су јој певала свакодневно њене омиљене песме а нарочито „Ој Мораво моје село равно“. Лађа полази. Кад смо пролазили поред дома у коме смо провели две недеље са пуно радости и веселја, Американска застава са дома поздравила је нашу Југословенску заставу, а тако исто је и наша застава са лађе поздравила Американску заставу. Све је то било дирљиво, јер наше сељанке нису биле навикнуте да се њима толика почит одаје.

При поласку умолио ме је господ. Грујић да кад стигнем на Сушак, да пређемо и на Ријеку (Фијума) да виде девојке и талијанску варош и да могу причати да су биле у Италији. Тешко сам добила одобрење, јер нисам имала одобрење за прелаз, али ипак наше власти су добиле одобрење да могу прећи. Кад сам испричала девојкама да је и то било наше, онда ми шапнуше две младе наше удате ученице, а што се наши не борише него дадоше ову лепоту. При повратку из Фијуме прођосмо поред католичке цркве и кад чуше из цркве свирање зачудише се и питају по Богу госпођице па оно у цркви свира. Немадох куд, уведох и у цркву и сад понова забрујаше оргуље а калуђерице певају у хору. Чуђењу није било краја.

Са Ријеке понова пређосмо на Сушак и са обале упутисмо се право на жељезничку станицу. Уђосмо у наш засебан вагон, тада се окрете моја Рада из Александровца (Пожаревац) и рече „Опасно си нас далеко довела. Боже госпођице никад нећу ово доживети, имам да причам годину дана шта сам све видеала“. Пут је заиста далек био за наше сељанке, али су оне јуначки издржале.

Стигосмо у наш лепо Београд. Настао је мали одмор од пола дана. Сутра дан наше друштво „Женски покрет“ извештено је из двора да ће наше ученице бити примљене код Њиховог Величанства Краља и Краљице. У очи тог дана ја сам била у концерту на двору, и том приликом упитао ме је Њ. Вел. Краљ како су се провеле наше Милојке на мору. Укратко сам испричала Његовом Величанству како су пресрећне и задовољне пошле својим кућама. Кад је дошао тренутак да пођемо у двор оне су онако узбуђено стално запиткивале „Је ли госпођице, па зар ћемо баш да видимо нашег милог Краља и Краљицу?! Неће нам нико у селу веровати да смо и то доживеле.“ Милица Станковић из Пругава поздравила је Њих. Вел. овим речима.

Ваша Величанства.

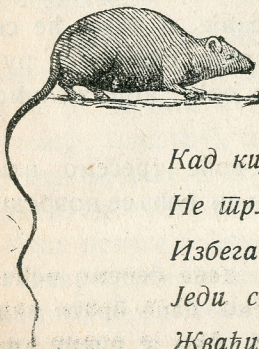
Ми смо оне сретне девојке које су свршиле домаћичку школу. Дошле смо да се захвалимо што се и за нас отварају ове за нас најкорисније школе, ми хоћемо да учимо, дајте нам што више домаћичких школа да се и ми просветимо, јер просвећена жена на селу даће просвећену породицу, онда ће и Ваше Величанство имати просвећен народ. Живело Ваше Величанство и Ваш Дом.

Краљ је помиловао Милицу и разговарао о њеном селу, сваку је ученицу упитао за родитеље кад је дошао до Гордане Нешић и кад је сазнао да је унука нашег добро познатог чика Алексе Нешића из Великог Села Он је поздравио Гординог деду.

Кад сам претставила ћерку претседника Општине из В. Села Њено Вел. упитало је на румунском језику, да ли зна румунски, ова је неколико пута одговорила Штиу — Штиу. Сад представљам последње две младе жене наше бивше ученице, а Краљ их упита а како су вас му жеви пустили, оне весело одговарају — имамо добре људе Величанство. И у двору су наишле на велико гостопримство јер су биле почашћене краљевски и сретне и пресретне напустиле двор да причају док су живе о њиховој срећи.

Сутра дан стигао је чика Алекса Нешић, да води ученице из пожаревачког краја, тако смо се договорили, њему само смео децу поверити. Како је он био горд на ово поверење. Целим путем су га запиткивали путници која су то деца, да се тако лепо понашају, а чика Алекса одговара, њих је васпитавало Друштво за просвећивање жене да одгаје боље нараштаје, тако је он наше друштво звао. „Женски Покрет“ био је врло захвалан Госпођи и Господину Славку Грујићу Министру у пензији на онакво ретком гостопримству наших бивших ученица Домаћичке школе.

Д. Л.

Тамани муве и другу гамад,
као и мишеве и ѓацове,
јер разносе болесџи.

Кад кијаш и кашљеш, мейни рубац ѓред уста.
Не ѓрљај никад очи и лице ѓрљавим прсѓима.
Избегавај заразне болеснике.

Једи свагда у одређено време.

Жваћи ѓажљиво храну коју једеш.

Над треба воће брати.

У нас се не обраћа много пажња на то: кад треба и како брати воће, и у томе се најчешће греши.

Код воћа је главно сласт и мирист. По овоме се воће цени и плаћа.

А сласт и мирист код воћа највише зависе од тога, кад се воће бере.

Понајчешће воће треба брати, кад је добро зрело. Не треба га, дакле, брати још незрело, нити га опет треба оставити да презри. Незрело воће није још добило сласт и мирист. А презрело воће почиње и трулити или се сушити још на дрвету. Само се дугим радом око воћа може како ваља изучити, кад које воће треба брати, па да има и сласти и мириса. Али су разумни воћари својим искуством ово утврдили:

Шљиве, кајсије, брескве, трешње и вишње треба оставити, да потпуно дозру на дрвету. Ово воће само тада је како ваља и слатко, и укусно, и мирисаво, кад се сасвим зрело бере.

Летње јабуке и крушке не треба остављати, да сасвим дозру на дрвету. Тада постају брашњаве и губе од мириса и од сласти. Зато ово воће треба брати, кад добро заруди, па га оставити да неколико дана одлежи.

Јесење јабуке и крушке треба опет брати, кад су сасвим зреле. Јабуке се могу познати по томе да су зреле, што им је семенка сасвим загасита а у крушака кад је семенка црна. Ако се јесење крушке и јабуке узберу пре но што сасвим узру, брзо труну. Зимско воће, нарочито јабуке, треба оставити што дуже на дрвету. У колико воће остане дуже на дрвету, у толико ће бити боље и укусније и дуже ће се одржати. Воће уопште не треба брати лагано, пажљиво, руком. Нарочито овако треба брати оно воће, које желимо дуже очувати.

У нас се у овоме много греши. Ми воће тресемо или млатимо моткама. Овако неразумним брањем воћа се повреди и угрува и врло брзо почиње трунути.

Треба пазити и на то у које доба дана беремо воће.

Јесење и зимско воће можемо преко дана брати кад хоћемо, али само онда, кад је суво време. Ако је време ки-

шовито, а морамо брати воће, онда треба причекати да стане киша и да се воће на дрвету осуши.

Летње воће треба брати само јутром и вечером, пре сунцчева изласка или око заранака, чим седне сунце. Воће, које се обере преко дана, кад су велике врућине, неми ни онога мириса, ни оне сласти, које има воће, убрано јутром, за време росе.

Крајем овог месеца већ се и шљива бере и суши. Сува шљива је врло важан производ наш, за који сваке године уносимо у земљу лепу пару. Ове године, кад је летина у многим крајевима наше земље или издала сасним, или оманула, сушењу шљива ваља да поклонимо нарочиту пажњу, јер суве шљиве ваља да нам колико толико накнаде оно, што смо изгубили жетвом.

За сушење ваља узимаати само потпуно зреле шљиве. Сва дрвета у једном воћњаку не сазревају у једно доба. Па чак и на једном дрвету сав род не стаса од једном.

Зато се греша, кад се све шљиве са свих дрвета, у једном шљивару, оберу истог дана. Шљива је онда најтежа, кад је потпуно зрела. Зато себе много штети сваки, који бере шљиву, пре но што она дозри. Потпуно зрела шљива, кад се осуши, слатка је и мекана, а незрела кисна и тврда је и корава.

Мува

Мува је најгаднија, најодвратнија и најопаснија животиња међу свим животињама које живе по људским становима и двориштима.

Мува слеће не само на људе, те им досађује и пецка их, него пада и на људску храну и погани ју. Најгоре и најштетније је то, што мува врло радо пада и на ђубре, балеге, пиштевину (мокраћу), људске хракотине и бљувотине, на смрдљиве мрцине и стрвине, на људску мокраћу и изметине и разне одбачене дробове и отпатке закраних животиња и хране. Мува понесе, својим маљавим ногама, по нешто од свих тих гадних трулих и смрдљивих ствари и кад слети на наш хлеб, шећер, мед, млеко, воће и другу храну, остави на њима, са својих брљавих ногу и губице, тог гадног и смрдљивог тру-

лења. Тако нам мува загади храну, али може често и да пренесе и разне *заразне*, *опаке болести* на нашу храну, а кад једемо таку храну, онда заразне болести пренесемо и у себе саме, те можемо озбиљно да оболимо, па често и да умremo.

Како може мува пренети заразну болест на нас? Ево како. Мува радо слеће на људске хракотине (пљувањак), бљувањак, мокраћу и изметине. Ако су хракотине од каквог јектичавог болесника (који болује од плућне туберкулозе), ако су бљувањак и изметине од болесника који болује од *колере*, *срдобоље* (крвави пролеви са напонима) или *врућице* (цревног тифуса), онда мува пренесе са болесникових сокова (хракотине, пљувањка, бљувањка, мокраће, изметина) ситне, невидљиве гљивице споменутих заразних болести на нашу храну или воду и пиће. Са храном прогутамо ми и заразне гљивице које је мува пренела својим брљавим, маљавим ногама на нашу храну и тако могу гљивице заразних болести у нашем телу да се наплоде, намноже, а кад се те гљивице у нашем телу добро намноже, онда на нама избије заразна болест, од које оболимо и од које можемо и умрети, ако је болест јака а наше тело слабо, неотпорно, недовољно знажно да се бори са заразном болешћу.

Гнојавих гљивица, као и плесни има свугде по нашим домовима, животињским стајама и двориштима. те муве могу врло мако да пренесу на наше мале огреботине, пукотине на кожи или мале ране те гнојевне гљивице, од којих се јављају разна *гнојења*, *гнојанице* и *гнојавне ране* на нашем телу. Та гнојења неких пута могу да буду врло љута и опака, могу да праве јаке грознице и ватре, љуте болове, па често могу гнојавне гљивице и крв да нам отрују, јер продру и у нашу крв и преплаве ју својим небројевим ројевима. Од тешких гнојења и тровања крви гнојавним гљивицама многи плате и главом, особито они који не зову брзо лекара у помоћ и не држе се његових савета и прописа.

Мува може да пренесе и једну врло озбиљну и опаку болест на нас, кад нас опече или на неку пукотину или малу раницу наше коже пренесе гљивице *простирела* (*бедренице*). То је болест наших животиња, најчешћа наших говеда која од те болести угину за неколико часова, као да их је неко стрелом устрелио. Ако се стрв (лешина) таквих угинулих не закопа, него се, можда и одере и остави незатрпан, онда муве слећу на стрвину животиње која је угинула од простреле

(бедренице), својим маљавим ногама и губицом понесу са собом гомилу гљивица од прострела, те тако лако могу да пренесу гљивице те опаке и често смртне болести и на људе и децу, кад их својим боцкалом убоду или им рану на кожи запрљају својим ногама, које су понеле гљивице прострела са мрцине и стрва који је цркао од прострела. Тако преноси мува опаку болест прострел на човека, код којег се јавља негде на кожи *црни пришт*. Црни пришт није ништа друго него прострел (бедреница) који мува преноси са цркнуте заражене животиње на људе и децу.

Из овога, што сам вам досада рекао, видите, драге читачице, да је мува прљава и гадна животиња; видите да је мува и врло опака и опасна животиња, јер може да преноси на нашу храну, пиће и воду и на нас врло тешке и озбиљне заразне болести, као што ту туберкулоза, колера, срдобоља, врућица, гнојење и прострел (црни пришт).

Зато *муве треба немилеце шаманићи* и далеко од људских домова. Како? Добро је муве терати из соба крпама кроз отворене прозоре, па прозоре после затворити. Добре су муволовке и отрови, добри су разни лепкови, добри су флајт (flit) и слична средства која се прскају. Све су то добра средства, али нису довољна да све муве потуку. Најбоље је средство против мува: не дајте им у својој кући да једу, *не дајте им хране*. Ако мува не добија хране у вашој кући, она ће се одселити од вас и прећи код оних домаћица које их хране. Кад мува нема у вашој кући што да једе, кад нема остатака хране, непокривених ђубрењака, где ће своја јаја снети, онда она само бега из ваше куће и даје вам мира и не доноси вам опаке заразне болести.

Зато будите *врло чисте домаћице*. Сваки остатак, мрве и отпадак од хране *одмах* шчистите и баците у добро покривен *ђубрењак*, да муве не могу доћи до њега. Храну, млеко, сир, кајмак (скоруп), масло, воће држите у оставама, подрумима до којих мува не може доћи и најбоље још, држите сву храну преко лета покривену или у оквирима, који су са свих шест страна мрежом превучени, да муве не могу доћи до хране да ју опогане и загаде гљивицама разних заразних болести. На тај начин муве неће наћи хране у вашем дому и побећи ће од вас. Ви нећете ни најмање зажалити за тим гадним мувама, јер ће те имати мира од њих и нећете страховати да вам не пренесу какву озбиљну, па можда и смртну болест.

Чиста и уредна домаћица се не боји мува. Зато и ви будите велике чисменке, па ћете сачувати себе и своје на дому од многих непријатности и многих тешких болести, које преноси прљава, гадна и безобразна мува.

Др. Лаза Марковић,
Нови Сад.

Само рогове.

Чика Паји угинуо во. Газда је, има својих 50—60 ланаца земље, али га је ипак жао. Штета.

Макар кожу да употребим, рече чика Паја и хтеде одерати вола. Његов син Јовица ђак II раз. гимназије читао негде, да често човек због сирових опанака, коже, или вуне са угинуле животиње плати главом, рече му да позову марвеног лекара да види смели се во одерати.

— Море какав лекар — рече баба Марта мати чика Пајина — здрав здравцати во, ономад једе ка' бесан а сад „болестан“, сигурно се прејео од чега па црко. Дери ти њега продаћемо кожу, можемо добити за њу лепе паре. Али Чика Паји драго што му и синчић зна што, па да би се уверио јел' тачно што каже, позове марвеног лекара.

Лекар прегледа и нађе да је во угинуо од „Црног Пришта“ (антракса) и забрани да се узима што од вола, затим рече да се во закопа 2—3 метра дубоко у земљу. Чика Паји жао али немаде куд и нареди да се копа јама. Дочуо сеоски свињар Жарко да је чика Паји угинуо најрогатији во и дође код њега.

— Море чика Пајо да ми даш да одвалим рогове, да направим рог за дување — рече Жарко. — Знаш да сам свињар па ми треба добар рог, а онај мој код куће не ваља. Мали је па не јечи. Не чује га село, а ја сам ти неки вајни свињар.

— Батали човече, — вели чика Паја, во је био болестан можеш се и ти заразити. Лекар каже да је доста само једна „клица“, па да се и човек разболе.

— Перса врачака каже да кад она 3 пута прелије са њеном водицом од 9 година, да твоја „клица“ не може ништа. Водица уништи клице, — брани се Жарко.

— А шта мислиш човече, да не уништи?

— Их што си ти! Што Перса каже то је свето. А и друго би било да ја хоћу да једем вола, онда не кажем, али ја хоћу само рогове.

— Ајде де, — вели чика Паја снебивајући се.

Жарко одвали рогове и оде весело кући радујући се што је набавио „ваљан“ рог. Рог какав још ни један свињар није имао.

Код коће удешавајући рог расече се. После два три дана искаче по њему неке бубуљице које се после претворе у мехуре, затим доби главобољу и паде у ватру, После неколико дана умре. Лекар је приликом прегледа нашао да је умро од плућног и кожног црног пришта (антракса).

Свима је било јасно, да је пришт добио од рога чика Пајиног вола.

И. Н. Б.

Корисни савети

Руже и друго цвеће ће боље цветати, ако му увеле цветове уклањаш (одрезујеш) јер ови презрели цветови троше биљку.

Кувано јаје најлакше се чисти, ако га спеш хладном водом, и чистиш га с дебљег краја. Ту се беланце не држи коре.

Ако упадне у уво каква бубица, сипај чистог зејтина. Буба ће изаћи јер она не може живети у зејтину.

Штеди разумно и купуј само оно, што ти заиста треба и што је добро; штеди паметно: најјефтинија роба је најскупља.

Штеди увек један део од прихода, па ма како мален био и чувај га за тежа времена.

Штеди у младости, мислећи на старост, па ћеш бити сачуван од тешких брига и патња у старости.

Учи на штедњу све, који су ти блиски и за које одговараш.

Само штедњом ће доћи народ и држава до благостања.
(Читанка штедње Николе Гаћеше).

НАША КУХИЊА

Пекмез од кајсија и бресака

Измери 5 кгр. кајсија. Очисти их од коштица, само бирај добро зреле кајсије. Ако имаш машину за месо, ти самели којсије нељуштене, а ако немаш машину, добро их изгњечи чистом руком или великом дрвеном кашиком. У те изгњечене кајсије додај 1 кгр. шећера и кувај густо да отпада од кашике. У вруће ђупове сипај и одмах повежи и остави на суво место. Кајсију можеш и да ољуштиш онда протри кроз сито или ђевђир и брзо са шећером кувај. Брзо се кува да би пекмез имао лепу жуту боју. Исто се тако кува и пекмез од бресака само мораш додати мало више шећера.

Кох од вишања

Скувај једну шољу пиринча са три шоље млека. Кад је куван пиринач остави да се охлади. Овамо измути 4 жуманца са 4 кашике ситног шећера, сипај у хладан куван пиринач, измешај добро, сад додај и излупану пену од 4 беланца, полако измешај опет са пиринчом, сипај у добро подмазан плех, поравнај лепо и поређај очишћене вишње горе и поспи са једном шаком шећера. Метни нека се пече у пећици (перни). Кад је печено сеци на крупне коцке и лепо поређај по чинији. Овакав кох можеш да направиш и са кајсијама и бресквама.

НАША ПИСМА

Наранчи Илић — Пађене — Далмација
Драга моја Наранча,

Примила сам твоје писмо и драго ми је да си код сестре била кад је у бабинама била. Велиш да су тебе послали да јој се нађеш, верујем да је и њој и детету било добро, јер си ти овде учила да се породиља мора јако чувати те да би одржала здравље. Другарице се твоје много радују што ћеш нам у госте доћи. Поздрави све твоје укућане а тебе увек воли твоја

Д. Л.

Живојину Шундовићу — општ. писару
Гружа — Шумадија

Примила сам ваше писмо и хвала вам што сте ми нашли још 6 нових претплатника. Хвала вам и на позиву. Боже здравља кад будем долазила код наших ученица у Шумадији посетићу и вас.

Поздрављам све ваше као и вас

Д. Лацковић

Каменица — Страгари 20-VI

Поштована и драга моја Госпођице,

Ево да вам се јавим да сам хвала Богу здрава као и моја ћерка и мој муж, које и вама од Бога желим. Немојте ми замерити што често не пишем, нисам била код куће. Ми смо сада у планини код стоке, већ дуже времена, и сада кад сам сишла до куће нађем моју „Сељанку“ и целу сам одмах прочитала. Читам и мојој свекрви и њој се много допада наш лист. Много си нас Госпођице добро учила. То ја никада не могу заборавити. Видим из листа да сте обишли све ученице само код мене и Будимке нисте били. Кад ће тај дан доћи да и нас сунце огрије. Много поздравите наше миле сеје, а вама љуби руку ваша благодарна

Милунка.

Сарајево. 15-6

Мила и незаборављена госпођице

Немојте мислити да сам вас заборавила, ви знате да сам ја моју добру мајку изгубила, за којом моје срце увек вене и никад не могу бити весела, ја сад немам друге мајке осим вас драга моја мајко. Јер сваког мјесеца у нашој милој „Сељанци“ видим ваше миле и добре савјете нама свима ученицама. Ох Боже како је то лијепо што сте нас тако сакупили, те се упознасмо и заволесмо као да смо све из једног села. Бог нека вас награди што нас изводите на прави пут и не дате да останемо непросвећене, као што смо биле много заостале. Примите лијепих поздрава од мене и мог мужа

ваша Милена

Ово мало ријечи мојим милим непознатим сестрама: Миле моје сестре, пишите ми о нашој драгој школи, благо вама што сте сад тамо, само будите вредне, боље него ми што смо биле. Молимо се сви Богу за наше драге наставнице.

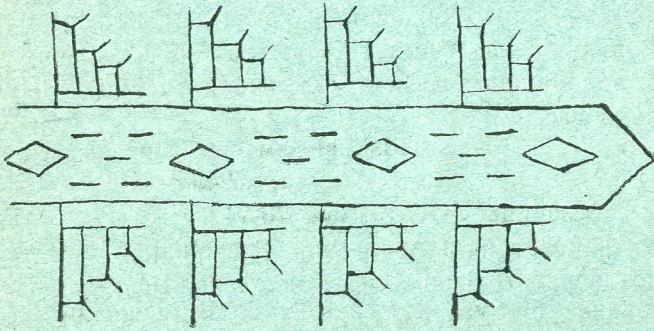
Све вас љуби ваша сестра из II течаја

Милена Говедарица

Булбулина ул. 7.

У идућем броју иштама ће се писма многих ученица, а шако исто, одговорићу многима на писма која сам добила овог и прошлог месеца.

НАРОДНА ШАРА

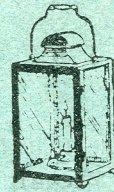
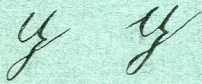

Омашком изостављено је у прошлом листу цртеж народног веза. Овим се бројем исправља грешка.

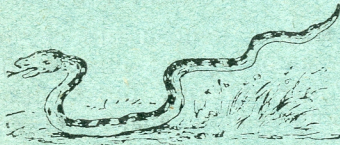
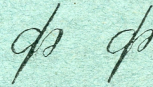
БУКВАР

ЦВЕТ

ФЕЊЕР

ХЛЕБАЦ

Сама ти слика показује почешно слово.